

Tábor 30.4.2012
čj. SRS 017833/2012

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02 Tábor

Zpráva č. 5 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.4.-29.4.2012

1. Počasí

V minulém týdnu pokračoval trend počasí z předchozího období. Chladné počasí s ranními teplotami od -2 do 5 °C, denní teploty vystoupaly k 15 °C. Srážky byly zaznamenány pouze lokálně do 10 mm. Ve druhé polovině sledovaného období došlo k výraznému oteplení s ranními teplotami 5 až 8 °C, přes den místy dosahovaly teploty až 28 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Během uplynulého týdne probíhala chemická ochrana obilovin proti houbovým chorobám spojená s jejich ošetřením morforegulátory. Řepka ozimá byla ošetřována insekticidy proti šešulovým škůdcům. Pokračuje preemergentní ošetření pozemků osetých kukuřicí a plochy osázených brambor. Silný vítr v závěru týdne znesnadňoval aplikaci přípravků na ochranu rostlin. Dokončuje se sázení brambor a setí kukuřice.

OBILNINY

Během minulého týdne se porosty pšenic i ječmenů na všech lokalitách značně vyrovnaly a přešly do fáze sloupkování. S nárůstem teplot je předpoklad nárůstu hmyzích škůdců. Prakticky všechny jarní obiloviny dobře vzešly a odnožují. Některé podniky přistoupily k dosevům jarní pšenice do prořídých porostů pšenic. Tyto dosevy rovněž vzešly.

PŠENICE OZIMÁ (RF 30–31 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí ve fázích od začátku sloupkování, hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm do fáze prvního kolénka, kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm.

První výskyty **padlí travního na pšenici (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Lipovka, 24.4., Studnice u Lodhérova, 25.4., Rípec, 26.6.) a Jihlava (Velký Beranov, 26.4.).

Zjišťování výskytu padlí pšenice se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se hodnotí 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Fungicidní ochranu proti listovým chorobám je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37 do BBCH 51. Zásahy se provádějí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl zjištěn v okrese Jindřichův Hradec Lipovka, 24.4., Řípec, 26.4.). Infekce se vyskytuje především na starých fyziologicky odumírajících listech.

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **tečkované listové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

První výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** byl zjištěn v okrese Tábor (Dobronice u Chýnova, 26.4. a Březnice u Bechyně, 26.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl potvrzen v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem konidioforů a konidií **světle hnědé skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4., 5. a 6. list shora. Práh škodlivosti je 5 – 50 % listů s výskytem konidií.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt uredií **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na odnožích byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se napadení odnoží v RF 29-30, 31, 37 a 51. Práh škodlivosti je 20 – 50 % napadených odnoží.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

První výskyt **stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*)** na listových pochvách byl zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 až 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 až 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikací růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

První výskyt choroby pat stébel **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (*Giberella spp.*)** na pochvách listů byl zaznamenán v okrese Písek (Horní Ostrovec, 25.4.).

Sledování a ochrana viz stéblolam pšenice.

První výskyt dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl zjištěn v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více než 50 % larev.

V okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.) bylo pozorováno zaplevelení pozemku **violkou rolní (*Viola arvensis*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29-32 BBCH)

Růstové fáze se pohybují v rozmezí od devíti a více viditelných odnoží do fáze druhého kolénka, druhé kolénko je postižitelné, vzdálené minimálně 2 cm od prvního kolénka.

Padlí travní na ječmeni (*Blumeria graminis sp. hordei*) slabý výskyt byl zaznamenán v okrese Jihlava (Bradlo, 26.4.), v okrese Třebíč (Zárubice, 27.4.), v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4., Lipovka, 24.4.) a v okrese Písek (Cerhonice, 25.4.).

Zjišťování výskytu **padlí travního na ječmeni** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti padlí ječmene u pozemků při 10% a vyšším napadení rostlin, obvykle od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4., Lipovka, 24.4.) a v okrese Třebíč (Zárubice, 27.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Bradlo, 27.4.). Slabý výskyt této choroby pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4., Lipovka, 24.4.).

Zjišťování výskytu **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Prvořadým ochranným opatřením je výběr odrůd, které jsou geneticky více odolné k napadení chorobou. Moření osiva účinnými mořidly je předpokladem potlačení primární infekce. Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu

listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **stéblolamu ječmene (*Oculimacula yallundae*)** zaznamenán v okrese Písek (Osek u Milevska, 27.4., Okrouhlá u Braníc, 25.4.), v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 26.4., Dobronice u Chýnova 26.4.) a v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4.)

Sledování a ochrana viz stéblolam pšenice.

První střední výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Giberella spp.*)** byl zaznamenán v okrese Písek (Cerhonice, 25.4.).

Sledování a ochrana viz stéblolam pšenice.

První výskyt požerků od dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Zárubice, 27.4., Valeč u Hrotovic, 25.4.), slabý výskyt tohoto škůdce pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4.).

Sledování a ochrana viz pšenice ozimá.

První výskyt **bzunky ječné (*Oscinella fruit*)** zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Lipovka, 24.4.) a v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 26.4.).

V okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 26.4.) bylo pozorováno zaplevelení pozemku **violkou rolní (*Viola arvensis*)**.

JEČMEN JARNÍ (RF 13-26 BBCH)

Ječmen jarní se nachází ve fázích od rozvinutého třetího listu do viditelné šesté odnože.

Slabý výskyt požerků od dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 27.4.).

Sledování a ochrana viz pšenice ozimá.

První výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis sp. hordei*)** byl zaznamenán v okrese Písek (Lučkovice, 27.4.).

Sledování a ochrana viz ječmen ozimý.

První výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 27.4.).

Sledování a ochrana viz ječmen ozimý.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 00 – 11)

Porosty hrachu začínají vzházet a zatím na nich nebyl zjištěn výskyt škodlivých organismů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (50-60 BBCH)

Porosty řepky se pohybují od fáze, kdy hlavní květenství je již viditelné, těsně obklopené nejvyššími listy do fáze prvních otevřených květů. Díky výraznému oteplení v závěru týdne řepky začínají rychle nakvétat. Oteplení s sebou přinese i nárůst hmyzích škůdců.

V okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.4.) bylo zjištěno napadení sekundárním patogenem **šedou plísnovitostí brukvovitých (*Botryotinia fuckeliana*)** na krčcích rostlin poškozených již od podzimu houbovými chorobami.

Ochrana: likvidace posklizňových zbytků, setí zdravého osiva, nepřehnojování dusíkem. Moření osiva a fungicidní ošetření ve fázi dlouhivého růstu a především ve fázi kvetení řepky (optimálně v plném květu RF 65).

Slabé výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly pozorovány na všech pozorovacích bodech. Konkrétně v okrese Jindřichův Hradec (Březina u Deštné, 24.4., Velký Ratmírov, 25.4., Řípec, 26.4.), Písek (Horní Ostrovec, 25.4.), Třebíč (Březník, 25.4.), Pelhřimov (Lipice, 26.4., Buřenice, 26.4., Radňov u Rynárce, 26.4.), Jihlava (Velký Beranov, 26.4., Heroltice u Jihlavy, 26.4.), Tábor (Oblajovice, 26.4., Březnice u Bechyně, 26.4.), Prachatice (Prachatice, 26.4.), České Budějovice (Jaronice, 26.4.).

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivosti v růstové fázi, kdy jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

Při prohlídce lodyh a stonků řepky ozimé byla zaznamenána četná přítomnost vpichů, vajíček a larev **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** a **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)**, rostliny jsou poté místy ohnuté anebo zdeformované.

MÁK SETÝ (RF 20-25 BBCH)

Porosty máku se pohybují od fáze vytváření prvních pravých listů do fáze pátého pravého listu. Díky nízkým ranním teplotám máky vzcházejí pomalu, místy nerovnoměrně.

Slabé poškození rostlin dospělci **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** bylo zjištěno v okrese Jindřichův Hradec (Samosoly, 27.4.).

Kontroluje se 50 rostlin (na 5 náhodných místech na parcele se kontroluje vždy 10 rostlin v řádku).

Nepřímá ochrana: raný výsev a všechna agrotechnická opatření urychlující růst a vývoj rostlin. Použití insekticidně mořeného osiva. Porosty máku do fáze 4 - 5 listů se ošetří postřikem v případě výskytu 3 - 4 brouků na 1 m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OVOCNÉ DŘEVINY

Peckoviny

JABLOŇ (RF 56)

Jabloně jsou ve fázi, kdy se jednotlivé květy začínají navzájem od sebe oddělovat, ale jsou ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte).

Slabý výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** pozorován v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 27.4.), České Budějovice (Hosín, 27.4., Temelín, 25.4.), Prachatice (Krtely, 24.4.).

Střední výskyt **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)** zaznamenán v okrese České Budějovice (Temelín, 25.4.), slabé výskyty tohoto škůdce pozorovány v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 27.4.), České Budějovice (Hosín, 27.4.) a v okrese Prachatice (Krtely, 24.4.).

Výskyt se sleduje v období vegetačního klidu až rašení na 20 dvouletých větvích (vajíčka) nebo alespoň před ošetřením (přítomnost larev).

Signalizace zahájení ošetření! Jabloně se ošetřují při výskytu 50 a více vajíček na 1 m délky větévek nebo při výskytu 100 a více larev ve 100 květních nebo listových růžicích.

Silný výskyt **pídalky podzimní (*Operophtera brunata*)** zaznamenán v okrese České Budějovice (Temelín, 25.4.), střední výskyt tohoto škůdce zaznamenán rovněž v okrese České Budějovice (Hosín, 27.4.), slabé výskyty zaznamenány v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 27.4.).

Sleduje se počet housenek pídalky podzimní na 100 růžic.

Signalizace zahájení ošetření! Jabloně se ošetřují v případě výskytu 4 a více housenek pídalky podzimní.

Silný výskyt **slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*)** pozorován v okrese České Budějovice (Temelín, 25.4.), střední výskyt zaznamenán v okrese České Budějovice (Hosín, 27.4.), slabé výskyty tohoto škůdce zaznamenány v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 27.4.) a v okrese Prachatice (Krtely, 24.4.).

Hodnotí se počet housenek obalečů na 100 růžic.

Signalizace zahájení ošetření! Jabloně se ošetřují na jaře v případě výskytu 3 a více listožravých housenek ve 100 listových nebo květních růžic.

Slabý výskyt **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** pozorován v okrese České Budějovice (Hosín, 27.4., Temelín, 25.4.).

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 10-11 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázích zelené špičky listů vyrostlé asi 10 mm nad šupiny, oddělování prvních listů, tzv. stadium myšího ouška, po první listy rozvinuté, další se ještě rozvíjejí.

První výskyt samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** pozorován v okrese Tábor (Soběslav, 27.4.).

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

První výskyt samců **obaleče východního (*Grapholita molesta*)** byl zachycen ve feromonovém lapáku v okrese Tábor (Soběslav, 27.4.).

Pozorování a ochrana viz obaleč švestkový.

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLEN

Výskyt larev 2. generace **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Hrotovice, 25.4.).

LESNÍ DŘEVINY

Přízemní mráz poškodil v lesních školkách v okrese Třebíč vzcházející rostliny buků, dubů a dalších dřevin. V okrese Písek došlo k namrznutí semenáčků buků v lesních školkách.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech